

НА БЪЛГАРСКА СЪДИЙСКА АСОЦИАЦИЯ
ОТНОСНО: ПРЕДМЕТА НА КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО №12/2017Г.

Във връзка с искането на Висшия адвокатски съвет за обявяване противоконституционност на разпоредби на НПК, образуваното конституционно дело № 12/2017г. и отправената ни покана с определение на Конституционния съд от 23.01.2018г., изразяваме следното становище:

По т.5 от определението на Конституционния съд и допуснатата до разглеждане разпоредба на чл.227, ал.5 от НПК:

Разпоредбата на чл.227 НПК урежда предявяването на разследването. Оспорва се като противоконституционна нейната ал.5, която предвижда, че когато обвиняемият се яви без упълномощен защитник, съдът назначава резервен защитник, независимо, че обвиняемият е упълномощил такъв.

Считаме, че разпоредбата не е противоконституционна и не ограничава правото на защита на обвиняемия. Разширяването на възможностите за участие на резервен защитник и при предявяване на разследването в хипотезите на чл.94,ал.1 НПК, независимо от упълномощаването на друг защитник цели създаване на условия за своевременно приключване на разследването, без да се засягат гаранциите за ефективно упражняване на правото на защита.

По т.6 от определението на Конституционния съд и допуснатата до разглеждане разпоредбата на чл.248а в цялост и на чл.252, ал.2 НПК в частта „или, когато съдът е констатирал очевидни фактически грешки в обвинителния акт“

С този текст се разграничават констатираните недостатъци в съдържанието на обвинителния акт от допуснатите съществени нарушения на процесуалните правила, довели до ограничаване на правото на защита на обвиняемия и правата на пострадалия при провеждане на разследването, позволява използването на по-прагматичен, диференциран подход и при отстраняването им. Веднъж констатирани в разпоредителното заседание, неточностите в съдържанието на обвинителния акт при формулиране на обвинението могат да бъдат отстранени от прокурора в кратък 7

дневен срок, без да е необходимо делото да се връща в предходната процесуална фаза. Спестява се не само процесуално време за провеждане на ново разпоредително заседание, в което ще се проверява единствено съдържанието на внесеня обвинителен акт, но се и създават оптимални условия за повишаване качеството на прокурорските актове в изпълнение и под контрола на съда.

Вярно е, че понятието „очевидна фактическа грешка“ не е дефинирано изрично, но е в съответствие с решение № 1/2004 г. по к.д. № 8/2004 г. за създаване на легални дефиниции за всяко едно употребено понятие. Процедурата, която законодателят е предвидил за отстраняване на констатирана очевидна фактическа грешка не засяга съществени елементи от обвинението и дава достатъчни гаранции за спазване на процесуалните права на подсъдимия, като указанията на съда за отстраняването не могат да създадат привилегировано положение на прокурора, тъй като по този начин се постига бързина на съдебния процес и това допринася за разглеждането на делата в разумни срокове – обстоятелство от съществено значение за справедлив процес съгласно критериите на ЕКПЧ и тези, вложени в Глава IIIА на ЗСВ. Тази процедура съдейства за бързина на наказателния процес и за разглеждането му в разумни срокове.

По т.7 от определението на Конституционния съд и допуснатата до разглеждане на чл.358, ал.2 НПК, която гласи: „В случаите на ал.1, т.3 делото не може да бъде върнато повторно на същото основание“

С този текст се цели прекратяване на практиката за неограничено връщане на делата и изцяло се вписва в желанието за повишаване на ефективността на наказателния процес. Тя предполага ограничаване на възможностите за неоснователно използване на правомощията за връщане на делата и пряко е обвързано със стандарта на чл.6 от ЕКЗПЧОС за разумния срок. Този тест отговаря на стандартите за справедлив съдебен процес и цели постигане на разумен баланс между защита на интересите на подсъдимите, на пострадалите и на обществото в наказателното производство.

По т.8 и т.9 от определението на Конституционния съд и допуснатите до разглеждане разпоредби на чл.301, ал.4, чл.305, ал.6, чл.336, т.4, чл.354, ал.1, т.3 и чл.425 ал.1, т.3 от НПК:

Считаме, че не се констатира противоконституционност на разпоредбите на чл.301, ал.4, чл.305, ал.6, чл.336, т.4, чл.354, ал.1, т.3 и чл.425 ал.1, т.3 от НПК. Промените в посочените разпоредби са възприети от законодателя с оглед най-адекватното и справедливо приложение на принципа „ne bis in idem“ и поради срещаната в практиката конкуренция между административно-наказателна и наказателна отговорност и са изцяло в интерес на лицата, чиито действия могат да бъдат обект на административнонаказателни и/или наказателни производства.

И досега действащото законодателство е позволявало административни санкции да могат да бъдат налагат както от административни органи – наказващите органи (напр. *ръководителят на ведомството или организацията или областният управител, на който е възложено да прилага съответните нормативни актове или да контролира тяхното изпълнение, кметът на община или органът, овластен от съответния нормативен акт*), така и съдът, в случаите, в които е предвидено да действа като санкционен, а не само и единствено като контролен орган. С разпоредбите на чл.301, ал.4 и чл.305, ал.6 от НПК (при съпоставянето с процедурата по чл.424 от НК) не се накърнява равенството на гражданите пред закона, тъй като и административно-наказващият орган, и съдът при осъществяване на правомощията си следва да спазват принципа за компетентност и независимост, като се подчиняват само на закона; и съдът, и административно-наказващият орган са длъжни да вземат всички мерки по осигуряване разкриването на обективната истина, както и да вземат решенията си по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като се ръководят от закона, а доказателствата и средствата за тяхното установяване да нямат предварително определена сила. И при административно-наказателния процес, и при съдебния процес, приключил с евентуалното налагане на административно наказание, важи презумпцията за невинност, съобразно която всяко лице се смята за невинно до установяване на противното с влязъл в сила акт за налагане на административна санкция, забрана за повторно

наказване за същото нарушение; забрана за утежняване положението на обжалващия акта на административно-наказващия орган или на съда, освен ако е наличен протест (респ.жалба), противоположни на искането на жалбоподателя. В горния смисъл, и в процедура по чл.424 от НК, и в процедура по чл.301, ал.4 и чл.305, ал.6 от НПК на гражданите са дадени всички процесуални гаранции за защита на правата и законните им интереси.

Горепосочените аргументи са относими и към разпоредбите на чл.336, т.4, чл.354, ал.1, т.3 и чл.425, ал.1, т.3 от НПК, чиято съответствие с Конституцията на Република България се оспорва в пар.9 от искането на Висшия адвокатски съвет.

В обобщение следва да се посочи, че с възприетите законодателни изменения не се нарушава забраната за равноправно третиране на гражданите пред закона по смисъла на чл.6, ал.2 от Конституцията на Република България.

По т.11 от определението на Конституционния съд и допуснатата до разглеждане разпоредба на чл.411а, ал.1, т.4 от НПК:

В Решение № 10/15.11.2011г. по к.д. № 6/2011г. Конституционният съд е изразил позицията, че: „Делата, подсъдни на специализирания наказателен съд, сами по себе си не го правят извънреден съд... Какви конкретни дела са включени в материалната компетентност на специализирания наказателен съд, е въпрос на държавна политика и законодателна целесъобразност, а не на конституционосъобразност, поради което Конституционният съд не преценява обхвата на неговата подсъдност, както и необходимостта и полезността на съда.”

По изложените съображения считаме че и при разглеждане на настоящото искане Конституционният съд следва да съобрази мотивите, изложени в предходното си решение.

София, 18.02.2018 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на БСА:

Богдана Желявска